

Aanwijzingen voor het invullen van het diploma supplement¹

Nederlandse team van Bologna-experts

Inleiding

Deze notitie bevat concrete aanwijzingen hoe het diplomasupplement (DS) in te vullen in de Nederlandse context en vormt tegelijkertijd een aanvulling en toelichting op de *Explanatory notes* van het DS-model ontwikkeld door UNESCO/Cepes, de Europese Commissie en de Raad van Europa. Nederlandse hoger onderwijsinstellingen zijn bij wet verplicht, naast het getuigschrift, een diplomasupplement te verstrekken volgens dit Europese model.

Download het [UNESCO/Cepes-model Diploma supplement](#) en de bijbehorende “explanatory notes”.

Het DS beoogt inzicht te verschaffen in de aard en inhoud van een opleiding waarvoor een getuigschrift is verleend. Het belang en de kracht van het DS is gelegen in het feit dat overal in Europa precies hetzelfde model wordt gehanteerd. Dit maakt getuigschriften en diplomasupplementen goed vergelijkbaar met elkaar.

Het DS wordt verstrekt in een veel gesproken Europese taal. De Nederlandse wetgever schrijft voor dat het DS in het Engels wordt verstrekt. Daarnaast kan ook een Nederlandse versie worden afgegeven.

In mei 2018 is er een update van DS-model vastgesteld tijdens de Ministeriële conferentie van deelnemers aan het Bologna Process. De update betreft vooral kleine aanpassingen in de kopjes. Inhoudelijk blijft het DS grotendeels gelijk, m.u.v. 4.2. Hier wordt nu uitdrukkelijk voorgeschreven (alleen) de learning outcomes van de opleiding te vermelden. De huidige versie van deze instructie is gebaseerd op het nieuwe format.

Algemeen

Het UNESCO/CEPES model kent een preambule, die verplicht opgenomen moet worden, en vaste items die moeten worden gevolgd. De volgende acht items worden onderscheiden:

1. Information identifying the holder of the qualification
2. Information identifying the qualification
3. Information on the level and duration of the qualification
4. Information on the programme completed and the results obtained
5. Information on the function of the qualification
6. Additional information
7. Certification of the supplement
8. Information on the national higher education system

Deze onderdelen worden hieronder toegelicht en van voorbeelden voorzien.

Het is van belang kennis te nemen van de volgende algemene aanwijzingen:

- a. Het DS wordt in de gehele instelling op een uniforme wijze gebruikt.
- b. De informatie is neutraal gesteld en bevat geen wervende teksten over de instelling en/of het opleidingsprogramma. (Zie hiervoor ook de UNESCO/CEPES introductietekst.) Deze informatie kan, als een instelling dat wil, apart worden bijgevoegd bijvoorbeeld in de vorm van een mapje dat alle formele documenten bevat.
- c. Het DS bevat de vastgestelde UNESCO/CEPES preambule. (nieuwe tekst in vernieuwde versie van mei 2018) In deze tekst mogen absoluut geen wijzigingen of aanvullingen worden opgenomen. Indien gewenst kan in een noot worden aangegeven dat het DS onderdeel uitmaakt van Europass.
- d. In de WHW komen de termen diploma en bul niet voor; er wordt gesproken over een getuigschrift. Daar waar de Nederlandse benaming wordt gevraagd, moet ook in het DS over een getuigschrift worden gesproken, in het Engels meestal aangeduid als “diploma”.
- e. De nummering van het model en de daarbij behorende naamgeving van de kopjes moet exact worden aangehouden. De officiële nummering en naamgeving is in het onderstaande geel gearceerd. Er mogen geen items worden toegevoegd, ook mag de volgorde van de items niet worden gewijzigd. Alleen om technische redenen mag van de volgorde worden afgeweken en dan alleen nog daar waar het de cijferlijst (4.3) betreft. De nummering moet in alle gevallen worden gehandhaafd.
- f. Het DS is in de Engelse taal gesteld (behalve daar waar de naam van de kwalificatie (2.1), de naam van de instelling die het getuigschrift verleent (2.3) en – indien relevant – de classificatie van de kwalificatie (bijv. cum laude) (4.5) wordt gevraagd. Zie verder de toelichting per item.
- g. De Associate degree (Ad) is een aparte graad en geeft na voltooiing de mogelijkheid de eerste cyclus in twee jaar af te ronden. Het Ad is een formele kwalificatie (niveau 5) binnen het Europees en nationaal kwalificatieraamwerk. Uitdrukkelijk wordt geadviseerd ook aan Ad-studenten een DS uit te reiken, juist omdat het een formele kwalificatie betreft die toegang geeft tot een volgend niveau binnen het hoger onderwijs en voorbereidt op een specifiek arbeidsmarkt segment.
- h. De derde cyclus wordt afgesloten met een doctoraat (vertaald PhD). Internationaal zijn er (nog) geen afspraken gemaakt over het verstrekken van een DS bij de toekenning van een doctoraat. Tenminste in het geval er aan het gehele doctoraatprogramma ECTS-studiepunten worden toegekend, wordt geadviseerd een DS te verstrekken.

Hieronder volgen de aanwijzingen per onderdeel:

1. Information identifying the holder of the qualification

1.1 Last name(s):

Achternaam van de houder van het getuigschrift conform de gegevens op een officieel identiteitsbewijs van betrokkene.

1.2 First name(s):

Eigen namen van de houder van het getuigschrift conform gegevens op een officieel identiteitsbewijs van betrokkene.

1.3 Date of birth (day/month/year):

Geboortedatum: dag/maand/jaar conform officieel identiteitsbewijs.

- 1.4 Student identification number or code (if available):
Studentnummer van de student zoals die vermeld staat op de Studentenkaart / Student card.

2. Information identifying the qualification

2.1 Name of qualification and (if applicable) title conferred (in original language):

Dit item kan verschillende soorten van informatie bevatten.

Tenminste moet de naam van de kwalificatie of graad zijn opgenomen. Indien van toepassing kan ook de titel worden vermeld die de houder van het getuigschrift mag gebruiken. Ook wordt hier – indien van toepassing – de beroepskwalificatie aangegeven.

Onderscheid moet hier worden gemaakt tussen het wo en het hbo.

- In het wo komen kwalificatie/verleende graad en naam van de opleiding overeen. Het gaat hierbij altijd om de naam zoals opgenomen in het CROHO en zoals deze op het getuigschrift wordt vermeld. Nederlandstalige opleidingen worden vermeld in het Nederlands. Tussen haakjes mag de Engelse vertaling worden toegevoegd. Een Engelstalige opleiding wordt vermeld in het Engels (conform de opname in het CROHO). Naam van de opleiding op het getuigschrift en het DS komen exact overeen. Ook in het geval van een joint/multiple degree moet de informatie overeenkomen met het CROHO-informatie.

Ter illustratie kunnen de volgende voorbeelden worden gegeven.

wo: o Bachelor of Arts in Geschiedenis (History).

- o Bachelor of Arts in Talen en Culturen van het Midden-Oosten (Languages and Cultures of the Middle East)
- o Bachelor of Arts in American Studies
- o Bachelor of Science in Chemical Engineering
- o Bachelor of Science in Bedrijfskunde (Business Administration)

- In het hbo is de Referentielijst van OCW bepalend voor de toe te kennen toevoeging aan de graad. ("Regeling referentielijst internationale herkenbaarheid titulatuur hoger beroepsonderwijs"). In deze regeling worden voor het hoger beroepsonderwijs per onderdeel van het Centraal register opleidingen hoger onderwijs internationaal herkenbare bachelor- en mastergraden met toevoegingen benoemd, zoals bijvoorbeeld of Arts, of Science, of Education, of Social Work.

De NVAO publiceert dit overzicht op haar website (www.nvao.net) en heeft hierin rekening gehouden met de wijzigingen in het domein economie (Aanpassing op basis van Regeling van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 5 juni 2018, nr. 1327945, houdende een wijziging van de Regeling titulatuur hoger onderwijs in verband met de conversie in de sector economie in het hoger beroepsonderwijs). Iedere hbo-instelling bepaalt of zij aan de graad en toevoeging nog een vakgebied wil toevoegen.

Ter illustratie kunnen de volgende voorbeelden worden gegeven.

hbo: o Bachelor of Science

- o Bachelor of Arts
- o Bachelor of Laws

- Bachelor of Nursing

2.2 Main field(s) of study for the qualification:

Hier wordt het vakgebied genoemd. Ook kan eventueel de specialisatie worden opgenomen. Onderscheid moet opnieuw worden gemaakt tussen wo en hbo.

- Voor het wo geldt doorgaans dat de informatie onder 2.1 overeenkomt met de informatie die onder 2.2 wordt gegeven. Wel kan aanvullend de specialisatierichting worden gegeven.

Ter illustratie kunnen de volgende voorbeelden worden gegeven:

- History
- Languages and Cultures of the Middle East. Specialization: bv. Hebrew or Arabic
- Business Administration

- Voor het hbo geldt dat hier de naam van de opleiding wordt opgenomen zoals is vermeld in het CROHO. Nederlandstalige opleidingen worden vermeld in het Nederlands. Tussen haakjes mag de Engelse vertaling worden toegevoegd. Een Engelstalige opleiding wordt vermeld in het Engels (conform de opname in het CROHO). Naam van de opleiding op het getuigschriften en het DS komen exact overeen. Ook in het geval van een joint degree dient de informatie overeen te komen met de CROHO-informatie.

Ter illustratie kunnen de volgende voorbeelden worden gegeven:

- Opleiding tot Fysiotherapeut (Physiotherapy)
- International Business and Management Studies; Specialisation or Major: bv. International Finance and Accounting
- Opleiding tot leraar Basisonderwijs (Primary Education Teacher)
- Elektrotechniek (Electric Engineering); Specialisation: (bv.) International Power Generation and Distribution

2.3 Name and status of awarding institution (*in original language*):

Geeft de officiële naam en status van de instelling die het getuigschrift verstrekt. De naam wordt gegeven in het Nederlands. Eventueel kan tussen haakjes de Engelse naam worden opgenomen. In het geval van een joint/multiple degree worden de namen van alle instellingen die het getuigschrift verstrekken genoemd in de originele taal.

Ter illustratie de volgende voorbeelden:

- Universiteit Twente (University of Twente); public university; state recognized.
- Hanzehogeschool Groningen (Hanze University Groningen, University of Applied Sciences); public university; state recognized

In het geval van een multiple/joint degree worden de namen en status van alle instellingen die het getuigschrift verstrekken genoemd in de originele taal. Die status kan een erkenning van regeringswege zijn of een accreditatie.

Nederland kent geen accreditatie van instellingen, zoals die in het buitenland wel voorkomt (met uitsluitend accreditatie op instellingsniveau en geen accreditatie op opleidingsniveau). In zo'n geval dient de laatste accreditatiedatum te worden gegeven en wordt ook de instelling vermeld die de accreditatie heeft verleend. Dit is relevant voor joint/multiple degrees.

Het is niet de bedoeling onder dit item de NVAO accreditatie op te nemen van de opleiding. De accreditatie dient voor zowel het wo als het hbo te worden vermeld onder 6.1.

2.4 Name and status of institution (if different from 2.3) administering studies (in original language):
Geeft in de Nederlandse situatie dezelfde informatie die wordt vermeld onder 2.3.

2.5 Language(s) of instruction/examination:
Geeft de ta(a)l(en) waarin het programma is verzorgd.

3. Information on the level and duration of the qualification

3.1 Level of the qualification

Hier wordt het niveau van de kwalificatie opgenomen en het niveau zoals opgenomen in het Nationaal Kwalificatieraamwerk voor het Hoger Onderwijs en in het National/European Qualifications Framework for Life Long Learning. Let op: de term Bachelor/Master degree zegt iets over de graad en is niet een beschrijving van het niveau. In het buitenland wordt dit niet overal gezien als een waarde vrij statement (wat een belangrijke voorwaarde is binnen het DS). U vermeldt hier dus de van toepassing zijnde cyclus van het hoger onderwijs raamwerk en het niveau van het NLQF/EQF-LLL.

Ter illustratie kunnen de volgende voorbeelden worden gegeven:

Voor een masteropleiding:

- Second cycle Framework of Qualifications for the EHEA; Level 7 NLQF and EQF for LLL.

Voor een bacheloropleiding:

- First cycle Framework of Qualifications for the EHEA; Level 6 NLQF and EQF for LLL.

Voor een Associate degree:

- Short cycle Framework of Qualifications for the EHEA; Level 5 NLQF and EQF for LLL.

3.2 Official duration of programme in credits and/or years:

Hier wordt de officiële lengte van het programma gegeven. De lengte moet in jaren en het aantal ECTS-studiepunten worden aangegeven. Let er op dat de term ECTS wordt gebruikt en niet EC-studiepunten. Het gaat om studiepunten (credits) die verleend worden volgens het *European Credit Transfer and Accumulation System*. ECTS is meer dan een studiepunten-systeem; het is in de eerste plaats een concept voor de overheveling en accumulatie van studiepunten waaraan een aantal uitvoeringsinstrumenten zijn verbonden, als *Learning Agreement*, *Transcripts of Records* en de *ECTS Grading table*. De beperking tot de benaming EC doet hieraan geen recht. De term EC wordt in het buitenland niet herkend of leidt tot verwarring.

Bedacht moet bovendien worden dat het beroepsonderwijs (*Vocational Education and Training - VET*) een eigen studiepuntenstelsel kent in *ECVET*, *European Credits for VET*.

Ter illustratie kunnen de volgende voorbeelden worden gegeven:

- Four years; 240 ECTS-credits
- Two years; 120 ECTS-credits
- 1,5 years; 90 ECTS-credits

In het geval van een deeltijdopleiding op Masterniveau:

- Four years; 120 ECTS-credits

3.3 Access requirements(s)

Geeft informatie over de eisen die aan toelating tot de opleiding worden gesteld. Deze toegangseisen kunnen betrekking hebben op de vooropleiding, bv. een bachelordiploma, eisen op het gebied van taalvaardigheid, bv. IELTS of TOEFL-score, enz.

4. Information on the programme completed and the results obtained

4.1 Mode of study

Geef aan of het hier om een voltijdse opleiding gaat (full-time), een deeltijdopleiding (part-time) of een dual traject (dual programme). Daarnaast dient de vorm te worden vermeld indien van toepassing: distance learning, e-learning, blended learning, enz. Als de opleiding verplichte stages bevat wordt dat hier aangegeven. Bijvoorbeeld: full-time including work placement(s) of work-based learning.

4.2 Programme learning outcomes:

In de versie van mei 2018 is de kop aangepast naar Programme learning outcomes, wat de verwarring over de bedoeling van dit kopje oplost.

Dit zeer belangrijke item beoogt inzicht te geven in de aard en inhoud van het programma, dat wil zeggen in de kernonderdelen en de uitkomsten van het studieprogramma. Het bevat het profiel (kernbeschrijving van doel en inhoud) van de opleiding alsook de eindtermen / leerresultaten / leeruitkomsten (*learning outcomes*) van het programma. De leeruitkomsten zijn een overzicht van kennis, inzicht en vaardigheden in de vorm van uitspraken (statements) die kunnen worden geverifieerd. Beperk deze tot een overzichtelijk overzicht van bij voorkeur 10-12 en maximaal 15 leeruitkomsten. Het (complete) overzicht van eindtermen/leeruitkomsten kan eventueel als bijlage worden opgenomen.

Indien er sprake is van een honours programma dan moet op vergelijkbare wijze de aard en inhoud van dit (sub)programma of betrokken programmaonderdeel worden beschreven.

4.3 Programme details, individual credits gained and grades/marks obtained: *(if this information is available in an official transcript this should be used here)*

Geeft een overzicht van de gevolgde studieonderdelen (in de vorm van de officiële benamingen), inclusief de studielast uitgedrukt in ECTS-studiepunten, alsmede de beoordeling uitgedrukt in een cijfer volgens de Nederlandse cijfertabel. Optioneel is dat melding kan worden gemaakt van de datum waarop een onderdeel met succes is afgerond. Gebruik van een ECTS *Grading table* wordt aanbevolen. Zijn studieonderdelen aan een andere instelling (in binnen of buitenland) gevolgd, dan wordt dit expliciet vermeld. Ook is het mogelijk de beoordelingen op te nemen conform de cijferschaal van het betrokken land. In dat geval dient ook de cijferschaal van dat land worden opgenomen onder 4.4. Dit kan vooral relevant zijn voor joint/double degree programmes.

Indien de student een honours programma heeft gevolgd dan moeten hier de gevolgde vakken met bijbehorende ECTS-studiepunten en hun beoordeling worden vermeld.

4.4 Grading system and, if available, grade distribution table:

Onder dit item wordt de Nederlandse cijferschaal opgenomen, en zo nodig die van het land waar een deel van het programma is gevolgd. Hier wordt informatie opgenomen over de

percentuele verdeling van cijfers over bij voorkeur meerdere cohorten die het programma volgden. Deze informatie kan worden opgenomen in de vorm van een ECTS Grading table. Meer informatie over deze *table* kan worden gevonden in de *ECTS Users' Guide 2015*:

http://ec.europa.eu/education/library/publications/2015/ects-users-guide_en.pdf

Met name voor Nederlandse studenten is het gebruik van de ECTS Grading table zeer belangrijk, omdat in vergelijking met het buitenland doorgaans (zeer) conservatief wordt gecijferd. Bij het beoordelen van diploma's in het buitenland kan dit (zeer) nadelig uitwerken voor de student.

4.5 Overall classification of the qualification (*in original language*):

In dit item wordt de *classificatie* gegeven die aan de prestaties van de student wordt toegekend. Geadviseerd wordt deze te beperken tot bijvoorbeeld "with merit", "cum laude" en "summa cum laude".

De opname van de classificatie *Pass* leidt vaak tot misverstanden omdat die – met name in Angelsaksische landen – wordt verstaan als een minimale prestatie. Daarbij is het ook triviaal om te vermelden dat de student is geslaagd. Hij zou anders geen DS ontvangen! Ook de toevoeging honours wordt niet hier vermeld. Indien het een honours programma betreft, wordt dit bij 4.2 en 4.3 vermeld.

Voor instellingen die een eindcijfer berekenen voor de student over de hele studie wordt aanbevolen hier ook een grading table van te maken en deze op te nemen onder dit punt. Dus van alle studenten die afstuderen uit een referentie wordt dan met de gemiddeldes (wat mogelijk op verschillende manieren is berekend) een grading table gemaakt waarmee het gemiddelde van de betreffende student in verhouding wordt geplaatst met de rest.

5 Information on the function of the qualification

5.1 Access to further study:

Geeft informatie over de mogelijkheden tot een vervolgstudie.

Ter illustratie kan het volgende voorbeeld worden gegeven:

- o Master-degree programmes may entitle access to third cycle studies (PhD programmes)

5.2 Access to a regulated profession (if applicable)

Geeft informatie over de professionele status van het diploma. Dit is relevant in het geval van gereguleerde beroepen.

6 Additional information

6.1 Additional information:

Onder dit item kan alle informatie worden opgenomen die van belang is voor het beoordelen van aard en status van de opleiding. Doorgaans zal dat niet nodig zijn.

Daarnaast kan er ook informatie opgenomen worden over individuele leerprestaties van de student die officieel erkend worden door de instelling, maar geen onderdeel uitmaken van de officiële programma.

Voor alle opleidingen geldt dat hier informatie wordt opgenomen over de accreditatie. Vermeld wordt de accreditatie-instelling NVAO en het meest recente accreditatiebesluit dat betrekking heeft op de opleiding en zoals opgenomen in het CROHO.

Indien de opleiding door een andere accreditatie-instelling dan de NVAO is geaccrediteerd, dan kan dat hier worden vermeld.

Ter illustratie kan het volgende voorbeeld worden gegeven:

- The degree programme was accredited by the Accreditation Organization of the Netherlands and Flanders (Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie, NVAO) on date/month/year.

6.2 Further information sources:

Vermeld hier de adresgegevens van de instelling (school/faculteit/instelling) waar meer informatie kan worden verkregen over dit diplomasupplement.

Ook kunnen eventueel, naast de internet site van de diplomaverstreckende instelling de internet sites van OCW, NVAO en NUFFIC worden vermeld.

7 Certification of the supplement

7.1 Date:

Bevat de officiële datum waarop het getuigschrift is gedateerd. Deze datum wijkt doorgaans af van de feitelijke uitreikingsdatum van het getuigschrift.

7.2 Signature:

Bevat de handtekening van een bevoegd persoon om het getuigschrift en het diplomasupplement te ondertekenen. Dit is doorgaans een (presidium) lid van de verantwoordelijke Examencommissie.

7.3 Capacity:

Naam en positie van de ondertekenaar van het DS.

7.4 Official stamp or seal:

Stempel of zegel van de instelling.

8 Information on the national higher education system

Hier wordt de landelijk overeengekomen tekst opgenomen over het Nederlandse onderwijssysteem zoals deze is te vinden op de Erasmuspluswebsite, documentnaam [Higher education system in the Netherlands](#).

Het bijbehorende Schema van het Nederlands hoger onderwijs is te vinden onder de volgende [link](#).